

Festivalul dramaturgiei românești actuale

Cea de-a doua ediție a Festivalului timișorean dedicat dramaturgiei românești actuale a avut loc într-o perioadă în care numărul mare de manifestări de cultură teatrală, modalitățile lor de desfășurare, premiile acordate păreau că au provocat un anumit fenomen de saturație, dublat de mărturisite și nemărturisite insatisfacții punând parcă sub semnul întrebării însăși necesitatea continuității. Și în dezbaterile găzduite de revista „Teatrul”, și în alte dezbateri și discuții, criticii festivalurilor în general și cei ai unui anume festival în special susțineau că nu s-a găsit formula ideală. Dar singura modalitate de a o găsi este de a opera cu formule reale. Obiecțiile felurite, de tipul: selecția nu este întotdeauna reprezentativă, premiile nu sunt obiective, discuțiile nu sunt destul de teoretice sau sunt prea teoretice, au devenit posibile tocmai datorită dezbaterii de idei, atitudinii critice colective pe care aceste manifestări au declanșat-o și au întreținut-o, creînd climatul unei solidarități în numele încurajării valorilor artei teatrale, în cunoștință de cauză. Într-un moment al devenirii acestui alt de complicat și complex sistem al festivalurilor, i-a revenit deci manifestării de la Timișoara misiunea de a-și pleda nu doar propria cauză, ci și pe aceea a întregului. Gazdele timișorene au izbutit să alcătuiască acea ambianță de civilitate și receptivitate atât de necesară respirației libere a culturii.

Cele nouă spectacole cu opt piese românești actuale prezentate în festival au oferit argumente substanțiale discuțiilor despre valoare și actualitate în teatrul contemporan. Festivalul nu și-a propus să fie o antologie jucată a celor mai bune texte dramatice din ultimele două stagii. El a vrut să fie și a și fost o imagine a clipei pe care teatrul românesc o trăiește în consonanță cu un public fidel

și pasionat, ale cărui opțiuni, satisfacții și insatisfacții nu pot să-l lase indiferenți pe creatori. Public care la Timișoara a umplut până la refuz teatrele și care a reacționat semnificativ — atât din punct de vedere estetic, cât și din punct de vedere sociologic — la absolut toate spectacolele. Cred că avea dreptate Natalia Stancu cînd observa, într-o riguros argumentată alocuțiune, că nivelul conștiinței ideologice a literaturii dramatice este net superior conștiinței sale estetice. Această conștiință ideologică — gravitatea și seriozitatea cu care sînt abordate problemele prezentului, așa cum sînt ele determinate de devenirea istorică, apelul la experiența comună, așa cum apare prin intermediul trăirilor individuale — contribuie în bună măsură la tensiunea dialogului pe care teatrul îl poartă cu lumea. Încercarea de a identifica noțiunea de actualitate cu fotografia zilei de azi nu este rodnică în planul artei. Nu se poate încheia ● imagine veridică a vieții folosind doar verbe la timpul prezent. De la Oedip încoace, marile personaje și conflicte ale dramaturgiei au încorporat memoria trecutului colectiv și individual. Nu evocarea trecutului este „obsedantă” în dramaturgia de actualitate, ci — în unele împrejurări — locul comun, superficialitatea și maniheismul analizei, absența unei concepții integratoare; patosul și tensiunea evocării depind în aceeași măsură de conștiința și de talentul scriitorului. Pe de altă parte, raportul dintre actualitate și valoare nu este unul de la cauză la efect. Exploatarea conjuncturii, oportunismul care nu rareori se maschează în nonconformism produc, așa cum au observat, cu spirit polemic, mulți participanți la dezbateri (Dumitru Solomon, Paul Cornel Chitic, Victor Parhon, Si-

Magdalena BOIANGIU

(Continuare la p. 37)